

Årsrapport 2019

AB Stokab

Rapport från
stadsrevisionen
Nr 6, 2020
Dnr: 3.1.4-43/2020

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolag. Stadsrevisionen i Stockholm stad granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I årsrapporter för nämnder och bolagsstyrelser sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar av verksamheten. Granskningar som genomförs under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på stadsrevisionens hemsida, stad.stockholm/revision. De kan också beställas från revisionskontoret, revision.rvk@stockholm.se.

Till
Styrelsen i AB Stokab

Årsrapport 2019

Lekmannarevisorn har avslutat revisionen av AB Stokabs verksamhet under 2019.

Härmed överlämnas bifogad årsrapport till AB Stokabs styrelse för yttrande senast den 30 juni 2020.

Ulla-Britt Ling-Vannerus

Lekmannarevisor

Sammanfattning

I denna rapport redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionskontorets granskningar.

Verksamhet och ekonomi

Sammantaget bedöms att bolaget i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på om det verksamhetsmässiga resultatet är förenligt med kommunfullmäktiges mål och uppdrag för verksamheten samt om lagstiftning och andra föreskrifter efterlevts.

Intern kontroll

Den samlade bedömningen är att bolagets styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten har varit tillräcklig. Arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del i styrning och uppföljning. Vidare finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner. Enligt revisionskontorets mening är det dock inte tillräckligt tydligt vilka kontroller från riskanalysen som omhändertas i internkontrollplanen.

Under året har revisionen genomfört en granskning som omfattat konsultanvändning. Inga väsentliga avvikelser har noterats.

Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av bolagets verksamhet har inte utmynnat i några rekommendationer.

Innehåll

1. Årets granskning	1
2. Verksamhet och ekonomi	1
2.1 Verksamhetsmässigt resultat.....	2
2.2 Ekonomiskt resultat.....	4
3. Intern kontroll	5
3.1 Bolagets arbete med intern kontroll	5
3.2 Konsultanvändning	6
4. Uppföljning av tidigare års granskning	7

Bilagor

Bilaga 1 – Uppföljning av lämnade rekommendationer	8
Bilaga 2 – Bedömningskriterier	9

1. Årets granskning

Årligen prövar lekmannarevisorn om bolagets verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig.

Den årliga revisionen omfattar granskningar och bedömningar inom följande områden:

- Verksamhet och ekonomi
- Intern kontroll

Revisionen har utförts enligt aktiebolagslagen, kommunallagen, andra tillämpliga lagar, god revisions sed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente samt utifrån bolagsordning och fastställda ägardirektiv. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge en rimlig grund för bedömning av bolagets verksamhet. Kriterier för bedömning redovisas i bilaga 2.

I rapporten redovisas resultat och bedömningar utifrån revisionsårets granskningar. En uppföljning av hur bolaget har beaktat rekommendationer i tidigare års granskningar redovisas översiktligt i rapporten och mer detaljerat i bilaga 1.

I granskningen har lekmannarevisorn biträtts av revisionskontoret. Granskningen har genomförts av granskningsansvarig Örjan Palmqvist vid revisionskontoret. Parallellt med lekmannarevisionen har revision utförts enligt ABL 9 kap. under ledning av auktoriserad revisor Oskar Wall vid EY.

Lekmannarevisorn granskar om bolagen sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bolagens interna kontroll granskas både av lekmannarevisorn och av den auktoriserade revisorn. Räkenskaperna granskas av den auktoriserade revisorn. Under granskningsåret har planering, information och samverkan skett mellan lekmannarevisorn och den auktoriserade revisorn.

Årsrapporten har faktakontrollerats av bolaget.

2. Verksamhet och ekonomi

I detta avsnitt redovisas en granskning av om bolagets resultat är förenligt med kommunfullmäktiges mål och ägardirektiv samt följt

de beslut, riktlinjer, lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för bolaget.

Sammantaget bedöms att bolaget i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Bedömningen grundar sig på iakttagelser som redovisas i avsnitt 2.1 och 2.2.

2.1 Verksamhetsmässigt resultat

Revisionen konstaterar att bolagets verksamhetsmässiga resultat för 2019 i allt väsentligt är förenligt med de mål som fullmäktige fastställt. Bolaget bedöms ha bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt. Bedömningen grundas på granskning av bolagets redovisning i verksamhetsberättelsen vad gäller måluppfyllelse samt på övriga granskningar som genomförts under året.

Bolagets verksamhetsberättelse bedöms i huvudsak ge en rättvisande bild av det verksamhetsmässiga resultatet. Bolaget har avrapporterat resultat av beslutade mål. Redovisningen ger rimliga förutsättningar för att bedöma måluppfyllelse.

I verksamhetsberättelsen redovisar bolaget att det bidrar till att uppfylla fullmäktiges inriktningsmål. Bolaget bedömer att samtliga av kommunfullmäktiges 11 verksamhetsmål som berör bolaget har uppfyllts. För inriktningsmål ” *En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden* ” är vissa indikatorer uppnådda delvis. Indikatorn *antal levererade fiberförbindelser efter ny- och merförsäljning* uppnås delvis beroende på lägre orderingång. Bolaget betraktar inriktningsmålet som uppnått.

Revisionens granskning visar att det finns grunder för bolagets målbedömning.

2.1.1 Bolagets uppfyllelse av ägardirektiv och uppdrag

Uppföljning av ägardirektiven ingår i bolagets rapportering. Bolaget har formulerat aktiviteter och i vissa fall indikatorer till ägardirektiven.

Revisionskontoret har översiktligt följt upp hur bolaget arbetar med fullmäktiges ägardirektiv. Bolaget omfattas av fem bolagsspecifika ägardirektiv. Av dessa har två ägardirektiv särskilt följts under året. Tillsammans med Kista Science City, fastighetsägare, näringslivsaktörer och universiteten verka för etableringen av en testbädd för höghastighetsuppkopplingar i Kista samt ansvara för

utbyggnaden av fiberstrukturen till strategiska områden, nyproduktion och i alla delar av staden för skapande av förutsättningar till digital delaktighet i hela staden.”

Tillsammans med Kista Science City, fastighetsägare, näringslivsaktörer och universiteten verka för etableringen av en testbädd för höghastighetsuppkopplingar i Kista

Sedan testbädden etablerades 2015 har bolaget löpande, bidragit i arbetet med utvecklingen av testbädden – Urban ICT Arena genom bland annat följande. Bolaget har bistått staden med uppsättning och driftsättning av dels automatisk räkning av gångtrafikanter, dels smart belysning (två olika system). Bolaget har även bistått andra deltagande parter med att sätta upp olika sensorer. Bolaget har också testat nyutvecklad fiberkabel (innehållande även strömmatning).

Ansvara för utbyggnaden av fiberstrukturen till strategiska områden, nyproduktion och i alla delar av staden för skapande av förutsättningar till digital delaktighet i hela staden

I princip samtliga flerfamiljsfastigheter och kommersiella fastigheter är anslutna till bolagets fibernät eller har erbjudits en sådan anslutning. Ett fåtal fastighetsägare har aktivt avböjt detta erbjudande. Bolaget kompletterar löpande anslutningarna inom redan byggt bestånd av fastigheter.

I exploateringsområden och vid annan nyproduktion av flerfamiljsfastigheter och/eller kommersiella fastigheter inom hela staden deltar bolaget i planeringsarbetet och ansluter löpande fastigheter till bolagets fibernät.

En aktiv samverkan sker med exploateringskontoret för att nå ut med informationen om fibernätet i tidiga skeden av byggprocesserna. Bolaget genomför bland annat löpande informationsmöten för projektörer och konsulter om hur anslutning till fibernätet genomförs på bästa sätt. Dessa möten annonseras löpande på bolagets hemsida men genomförs även hos respektive verksamhet. Bolaget genomför även löpande informationsmöten för fastighetsägare/byggherrar i hur en fiberanslutning går till och hur de kan nyttja redan byggda anslutningspunkter.

2.2 Ekonomiskt resultat

Revisionskontoret har granskat tertialrapporter och bokslut med inriktning på bolagets prognoser och resultat efter finansnetto samt investeringsutfall.

Bolaget redovisar följande utfall och avvikelser för år 2019:

(mnkr)	Budget 2019	Bokslut 2019			Utfall 2018
		Utfall	Avvikelse		
Intäkter	808,3	813,7	5,4	1,0%	819,4
Kostnader	-565,4	-551,1	14,3	-3,0%	-565,0
varav av- och nedskrivningar	-277,0	-247,5	29,5	11,0%	-247,8
Finansnetto	-12,5	-5,7	6,8	-55,0	-6,8
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	230,4	256,9	26,5	12,0%	247,6

Bolagets resultat före bokslutsdispositioner och skatt uppgår till 256,9 mnkr, vilket är 26,5 mnkr högre än fullmäktiges resultatkrav. Avvikelsen för kostnaderna beror i huvudsak på högre volym kostnader för vidarefakturerings och lägre volym aktiveringar av pågående projekt vilket har gett en lägre avskrivningsvolym. De ökade intäkterna beror på hög ordergång. Bolaget har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

Revisionen konstaterar att fullmäktiges mål om budgetföljsamhet uppnåtts. Bolagets bedöms ha bedrivit verksamheten på ett från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Jämfört med 2018 har verksamhetens intäkter minskat med 5,7 mnkr (7 procent), vilket hänförs till i huvudsak minskad ordergång. Verksamhetens kostnader exkl. avskrivningar och finansiella poster har minskat med 14 mnkr (4 procent), vilket förklaras av lägre volym levererade förbindelser vilket ger lägre kostnader för leverans samt avslutade utvecklingsprojekt under 2018.

Investeringar

(mnkr)	Budget 2019	Bokslut 2019		Budget-avvikelse 2018
		Utfall	Avvikelse	
Investering	200	153	47	21

Bolagets utfall för investeringsverksamheten avviker med 47 mnkr i förhållande till budget. Enligt bolagets redovisning beror avvikelserna på en lägre volym avseende utbyggnad av IoT

(Internet of Things) och 5G.

Bolaget har förklarat avvikelserna på ett tillfredsställande sätt.

3. Intern kontroll

I detta avsnitt redovisas en granskning av bolagets interna kontroll. Av granskningen framgår bland annat i vilken utsträckning den interna kontrollen är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Vidare om det finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Den samlade bedömningen är att bolagets styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten har varit tillräcklig. Bedömningen grundar sig på iakttagelser som redovisas i avsnitt 3.1 och 3.2.

3.1 Bolagets arbete med intern kontroll

Under 2019 har Stockholms Stadshus AB förtydligat kommunfullmäktiges krav på bolagens internkontroll. Detta genom att utfärda tillämpningsanvisningar till stadens regler för ekonomisk förvaltning. Revisionen har under året haft ökat fokus på bolagets arbete med intern kontroll.

Arbetet med den interna kontrollen är en integrerad del i styrning och uppföljning. Vidare finns systematiskt ordnade kontroller i organisation, system, processer och rutiner.

Under året har revisionen genomfört en granskning som omfattat bolaget användning av konsulter.

Bolaget har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.

Bolaget genomför årliga riskanalyser som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås. Bolaget har i sin internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker. Enligt revisionskontorets mening är det inte tillräckligt tydligt vilka kontroller från riskanalysen som omhändertas i internkontrollplanen.

Kontroller enligt den interna kontrollplanen följs upp systematiskt och fortlöpande. De avvikelser som påträffats kommer att redovisas för styrelsen i november 2020. Enligt uppgift har de kontroller som genomförts inte uppvisat några större brister.

Bolaget har en i huvudsak tillfredsställande uppföljningsstruktur. Rapporteringen ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Revisionskontoret rekommenderar bolaget att:

- tydliggöra sambandet mellan riskanalysen och internkontrollplanen.

3.2 Konsultanvändning

Revisionskontoret har genomfört en granskning av bolagets användning av konsulter.

Syftet med granskningen var att bedöma om bolagen styr, kontrollerar och följer upp konsultinsatser så att en effektiv och ändamålsenlig resursanvändning säkerställs. Granskningen har omfattat samtliga 17 aktiva bolag inom Stockholms stads bolagskoncern. En verifierande granskning (stickprov) har skett för att granska hur bolaget hanterar fakturor från konsultföretag man har avtal med.

Staden har inte någon övergripande policy eller riktlinje för konsultanvändning. I stadens budget 2019 anges att konsulter endast ska användas i de fall då det är säkerställt att det är det mest kostnadseffektiva alternativet.

Granskningen visar att bolaget är en beställarorganisation och anlitar konsulter för arbete som inte utförs i egen regi såsom nätutbyggnad och nät drift.

Enligt intervjuer görs behovsanalyser alltid, men dessa dokumenteras inte. Ett arbete pågår med att genomföra en kompetenskartläggning. Kartläggningen beräknas vara klar under våren 2020. Bolaget har inga dokumenterade rutiner för konsultanvändning.

Enligt intervjuer utvärderas konsulternas arbetsinsats löpande och det kan bli att olämplig konsult byts ut. I chefsrollen ingår ett ansvar att styra, kontrollera och följa upp konsultinsatser och bemanningslösningar. I utvecklingsprojekt finns utsedd styrgrupp och för dessa

ingår ett ansvar att styra, kontrollera och följa upp konsultinsatser och bemanningslösningar.

Bolaget har dokumenterade rutiner som säkerställer att avtal och ramavtal efterlevs. Löpande kontroller av avtalstrohet mot upphandlade leverantörer görs varje månad av inköpschefen.

Resultatet av stickprovsgranskningen visar på inga väsentliga avvikelser. Avtalsnummer fanns dock inte alltid på fakturan. Det har dock varit möjligt att koppla fakturan till rätt avtal utifrån text på fakturan.

Den sammanfattande bedömningen är att bolaget har en tillräcklig styrning, kontroll och uppföljning av konsultanvändningen.

4. Uppföljning av tidigare års granskning

Tidigare års granskning av bolagets verksamhet har inte utmynnat i några rekommendationer. Lämnade rekommendationer efter årets granskning redovisas i *bilaga 1*.

Bilaga 1 – Uppföljning av lämnade rekommendationer

Årlig och fördjupad granskning

Års- rapport	Rekommendation	Vidtagit åtgärder			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
ÅR 2019	Bolaget bör tydliggöra sambandet mellan riskanalysen och internkontrollplanen				

Bilaga 2 – Bedömningskriterier

Nedan redovisas de kriterier som ligger till grund för gjorda bedömningar. Bedömningarna avser såväl genomförandet som resultatet av verksamheten.

Verksamhet och ekonomi

Att verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt innebär att nämnden/styrelsen har uppnått kommunfullmäktiges mål samt följt de beslut, riktlinjer gällande lagstiftning och andra föreskrifter som gäller för verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden/styrelsen:

- Har ett resultat som är förenligt med fullmäktiges mål, beslut, och riktlinjer.
- Har genomfört sitt uppdrag med tillgängliga resurser.
- Har bedrivit verksamheten enligt gällande lagar, föreskrifter, riktlinjer m.m.
- Har haft en styrning och uppföljning mot mål och beslut.

Bedömning:

Tillfredsställande

Bedömningskriterier är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser.

Inte helt tillfredsställande

Bedömningskriterier bedöms delvis uppfyllda. Det finns brister som måste åtgärdas.

Inte tillfredsställande

Bedömningskriterier bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som måste åtgärdas omgående.

Intern kontroll

Den interna kontrollen är en process som utförs av nämnd/styrelse, förvaltnings- eller bolagsledning och personal. Den är en integrerad del i verksamhetens styrning och uppföljning. Processen säkerställer, med en rimlig grad av säkerhet, att verksamheten drivs effektivt, att lagar, förordningar och andra regler följs. Det lämnas en tillförlitlig finansiell redovisning och rättvisande rapportering om verksamheten.

Bedömningskriterier

Nämnden/styrelsen:

- Har en organisation med tydlig fördelning av ansvar och befogenheter för att stödja verksamheten och att förhindra avsiktliga och oavsiktliga fel samt oegentligheter.
- Följer systematiskt och fortlöpande upp ekonomi och verksamhet, såväl för verksamhet i egen regi som för sådan som uppdragits åt annan att utföra, analyserar väsentliga avvikelser samt vidtar åtgärder vid behov.
- Genomför riskanalyser som fångar upp väsentliga risker samt hur de ska hanteras för att minimera risken för att verksamhetens mål inte uppnås. Nämnden/styrelsen har i en internkontrollplan fastställt vilka åtgärder som ska hantera prioriterade risker.
- Har riktlinjer och rutiner som bidrar till att säkerställa att verksamhetens mål uppfylls och att föreskrifter följs.
- Följer upp den interna kontrollen systematiskt och fortlöpande.
- Har en rapportering som ger en aktuell, rättvisande och tillförlitlig information om verksamhet och ekonomi.

Bedömning:

Tillräcklig

Bedömningskriterierna är i allt väsentligt uppfyllda. Det kan förekomma mindre avvikelser.

Inte helt tillräcklig

Bedömningskriterierna bedöms delvis uppfyllda. Det finns brister som måste åtgärdas.

Inte tillräcklig

Bedömningskriterierna bedöms inte vara uppfyllda. Det finns väsentliga brister som måste åtgärdas omgående.